

Loodusest, looduskaitsest ja loodusharidusest üldiselt

“Alles siis, kui viimane puu on langetatud, alles siis, kui viimane jõgi on reostatatud, alles siis, kui viimane kala on puutud, avastate te, et raha ei kolba suua,” on lausunud üks krii-indiaanlane. Normaalne inimene võiks sellest varem aru saada. Keskkonnateadlikumad on sellest juba aru saanud ja kasutavad oma teadmisi palgalisena keskkonna hüvanguks tootades, omast initsiatiivist keskkonnakaitselisi projekte vedades või lihtsalt vabatahtlikuna kasvõi koristustalgetel.

Looduskaitse hakkas Eestis vaikselt juurduma 19. sajandi lõpus, kui hakati tähelepanu juhtima metsa ning randrahnu

de kaitse vajalikkusele. Ametlikult loetakse looduskaitse alguseks Eestis aastat 1910, mil loodi Vaika linnukaitseala. Sellele järgnes looduskaitseadus aastal 1936, mille alusel võeti mõned aastad hiljem kaitse alla siiani nimistus olevad kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) ja harilik juga-puu (*Taxus baccata*). Mõlemad liigid on kaitsealused tänini ja on täiesti reaalne, et omal ajal kaitsemeetmeid kasutusele võtmata me neid looduses imetleda ei saaks. Liigirikkus mängib ökosüsteemis olulist rolli. Mida liigirikkam on ökosüsteem, seda vastupidavam ja kestvam see on ning seda aktiivsemalt seob see süsinikku. Taimkatte vähene-mine kahandab keskmist sademete hulka, mis mõjutab planeedi veeringlust.

Kliima soojenemine ei alanud seetõttu, et kiviaja inimesed hakkasid lõket teema, kliima ongi pidevas muutumises. Praegused muutused võivad aga planeedist küpsetada mageveeta kõrbe ja seda kiiremini, kui me endale ette kuju-

tada oskame. Kas inimese võimuses on kliimast tingitud muutused lõpetada? Ilmselt mitte. Küll aga aeglustada, et muutused ilmastikus poleks nii teravad ja jõuaksime nendega paremini kohaneda.

(jätkub lk 2)

Rapina Aianduskooli keskkonnakaitse eriala lõpetajad 2019

1. Anneli Albert
2. Kaisa Kann
3. Anu Kivisaar
4. Kadi Koõsel
5. Rene Mots
6. Annika Otti
7. Liisi Peets
8. Gisela Piir
9. Alvi Rabakukk
10. Kadi Raidvere
11. Urve Siil
12. Anne Teigamagi
13. Evelyn Toom
14. Tiiu Toom

õnnitleme!

Aasta õpilane – Kaisa Valk

Aasta tootaja – Karin Kask

Elutoopremia – Helve Eesmaa

Aasta koostoopartner – Lilleait OÜ

Aasta tegu – Rukkililled koostoopartneritele

(algus lk 1)

Teadlikkus globaalsetest keskkonnamuutustest, millel inimtegevuse pitser, on visa inimeste teadmistesse imbuma. Juurdunud käitumismustrid ja tarbimisharjumused on sedavõrd mugaavad ja neist ei soovita loobuda.

Loodushariduse edendamine annab vahetus kontaktis loodusega võimaluse õpetada nii suuri kui väikeseid inimesi märkama, loodusest lugu pidama, loodusega arvestama, käituma ja otsuseid tegema loodust säästval moel. Õuesõppeprogrammide käigus saab loodusest ülevaate nii erinevaid taimekooslusi ja vee-elustikke uurides, loomade tegevuste jälgi kaardistades, lindude rännet jälgides, matkates jne. Metsas orienteeruma õpitakse nii ilmakaarte

järgi kui kaardirakenduste abil. Inimese ja keskkonna vaheliste seoste selgem teadvustamine suunab varem või hiljem kindlasti keskkonnateadlikumale käitumisele.

Looduskaitse ei tähenda „puude kallistamist“, nagu liiga tihti arvama kiputakse. Looduskaitse tähendab inimtegevuse mõjule tähelepanu juhtimist, vastavate meetmete kasutusele võtmist ja nende järgimist. Puid võib ka kallistada, kes soovib. Oluline on ka liigtarbimisele ja raiskamisele piir panna. Näiteks ühe tonni paberi tootmine kulutab 250 tonni puhast vett, ühe tonni liha tootmiseks läheb vaja koguni 20 000 tonni vett. Paberit on meil vaja, liha samuti, aga kas nii palju? Milliseid muudatusi saad sina oma elus kohe praegu teha looduse säästmiseks? Aga

homme? Kas saad selle muudatusega jätkata terve kuu, aasta, kümme aastat?

Kui oluline see on, et kümne, viiekümne ja viiesaja aasta pärast ei laiuks meie aladel kuivanud viljatu maa, mille lohke täidaks soolane lainetav vesi, vaid oleks säilinud mets koos mahlaka taimestikuga, rikkaliku loomastikuga, meil oleks puhas vesi, mida juua ja õhk, mida hingata? Kui palju me oma kiire elutempo juures märkame ja hindame meie ümber olevaid tõelisi rikkusi? Maailmas sureb puhta joogivee puuduse tõttu iga päev umbes 5000 inimest, probleem, mis meie pigem liigniiskel alal tundub kauge ja eksootiline. Hetkel veel. Meil on, mida hoida.

Evelyn Toom, KK16-52-M

Kasvuhoones toimib uus ja unikaalne taimekasvatuse labor

Labor on ehk veidi pretensioonikas nimetus ruumile, aga tegelikult on väikese katsepõlgooniga tegemist küll! Labor selles mõttes, et alates 12. veebruarist said siin paika esimesed köögiviljataimede kasvatamise katsed. Koostöös Eesti suurima aiakaupu ja -tarbeid pakkuva ettevõttega OÜ Horticom on soetatud 6 CC kärudel baseeruvat kolmes tasapinnas taimekasvatust võimaldavat konteinerit, millel igal tasapinnal on erineva spektriosaga LED valgustid ja all mahuti ning pump väetiselahu pumpamiseks lavatitele, koos paaki tagasisjooksu süsteemiga. Riulite iga tasapind on 0,7 m², kokku on ühel kärul kasvupinda 2,1 m². Lisaks abile konteinerite soetamisel pani OÜ Horticom õla alla ka majanduslikult, võttes ühe komplekti maksumuse enese kanda. Suurimad tänud siinkohal meie aiandusfirma lipulaevale.

Click & Grow paigutas eelmistele lisaks veel ühe nende suurema, samuti kolme tasapinnaga ja 51 taimekohaga riuli, seega on ruumis kokku seitse erinevat riulit.

Taimekasvatustlike katseid teeme koostöös innovatsioonifirmaga Click & Grow, kus katsete tegemist veavad ettevõtte peaaednik Ann Inger Kari ja aednik Maret Sõer ning meie poolt aianduse juhtõpetaja Anu Käär. Esimeste kultuuridena külvati taimekapslitesse rukola ja lehtsalati seemned ja andmeid hakatakse koguma nende

kasvu kohta erinevas valgusspektris, erinevates kasvusubstraatides ja erinevate väetusrežiimide puhul. Kasvusubstraatideks on Click & Grow taimekapslid (kookose ja kasvuturba segu) koos väetisega ja kivivill ning väetisena pakume taimedele vees lahustuvat kompleksväetist ja orgaanilistest väetistest Green Top'i Taimerammu. Külvatud kultuurid on umbes 35 päeva pärast täiskasvanud ja katse lõpuks kaalutakse erineval režiimil kasvanud taimed üle, saamaks teada millistes tingimustes taimed kasvatasid suurima saagi. Vahepealsel ajal saavad õpilased mõõta ja hinnata seemnete idanevust ja taimede kasvu ning arengut. Taoline labor on uus ja innovatiivne, ning toob aianduskooli lisaks taimekasvatustlikele

katsetele juurde ka veidi teaduslikku hõngu. Midagi analoogset Eestis praegu pole ja näiteks juba märtsi keskpaiku korraldame esimese õppepäeva, kus tutvustame teadmussiirde projekti raames Eesti Maaülikoolile ja läbi ülalnimetatud projekti kõigile huvilistele köögivilja kasvatamise võimalusi taolistel konteineritel. Nii, et meie taimede kasvulabor loob uusi võimalusi erinevate taimekultuuride kasvunõudluse täpsemaks väljaselgitamiseks ja nende teadmiste rakendamiseks tootmis- ja hobiaianduses. Aga võimalusi erinevateks katsetusteks pakub aianduskooli uus labor kindlasti veel palju ja erinevaid. Vaja on ainult julgelt katsetada!

Urmas Roht, õppemajandi juht

Kasvulavad

Sõbrapäev aianduskoolis

Nii nagu mujal maailmas, tähistati ka aianduskoolis 14. veebruaril püha Valentini mälestuspäeva. Eestis on hakatud seda millegipärast sõbrapäevaks kutsuma, kuigi peaks olema pigem armastuse päev. Aga heal lapsel mitu nime ja nimi ei olegi selle puhul kõige tähtsam, tähtis on hoopis asja mõte ja sisu.

Sõbrapäeva toimumiseks nägid vaeva paljud õpilased, kõige suurema panuse andsid floristi kursuste õpilased, kes mõtlesid välja nii päevased kui ka õhtused tegevused ja tegid kõik selleks, et see päev õnnestuks ja kõigile rõõmu tooks.

Päeva alguses jagati välja numbrid, mille alusel endale paarilist otsida. Paarilise leidmisel ootas paari väike autasu. Päeval töötas ka post ja sai pidada kommijahti.

Õhtul toimus pidu, kus meie kooli õpilased Tuuli Geetsia Tšaškin ja Kaisa Valk lugesid oma loodud luuletusi ning Kaisa laulis üksi ja koos Mireja Hilkjaga.

Tähtsaks sündmuseks oli Kaisa ära õpinud isegi venekeelse laulu, mis kutsus esile tormise aplausi meie vene keelt kõnelevate õpilaste seas. Õhtu kujunes üsnagi meeleolukaks – mängiti vanu rahvalikke ringmänge nagu „Me lähme rukist lõikama“, „Peremees võttis naise“, „Kaks sammu sissepoole“ jms. Tantsumuusika eest hoolitsesid Oksana Vozelova ja Pavel Krõlov. Kes ei hoolinud mängust ja tantsust, võis leida õdusa nurga tassi tee ja küpsistega ning vestelda maast ja ilmast.

Loodan, et nii õpilased kui ka õpetajad jäid peoga rahule, sest tegevust jätkus kõigile. Tahan nimeliselt tänada neid õpilasi, kelle panus oli kõige suurem. Täna ja kiidan floristika õpilasi: Sille Lillo, Triin Leies, Ksenia Jevdokimova, Anna Sokolova, Kristel Jõesoo, Mireja Hilkja ja Tuuli Geetsia Tšaškin. Eriline tänu kuulub Kaisa Valgule.

Irma Samoldina, floristide kursusejuhataja

Fotod: V. Truija Tüdrukud suure südamega – Ester ja Eliis

Neiud punases – Kristel, Mireja ja Mindi

Keskkonnakaitsjad Jelena, Öhne ja Mariana

Teesõbrad – Kaisa, Priti ja Sirelin

Arje, Maksim, Mihhail ja Henri

KK16-52-M meenutused aianduskoolis õppimisest

Keskonnakaitse KK16-52-M kursus koostas väikese kokkuvõtte oma õpingukaaslastest, õpetajatest ja õpingutest Räpina Aianduskoolis.

Kõige eredamad õpingutega seotud hetked

- * Omaalgatuslik Viidumäe-Vilsandi-Vesiloo retk, aga ka praktilised kooli väljasõidud. Ja muidugi heas mõttes friigid kursusekaaslased, kellelt sai hästi palju teadmisi. Minule on kool ka tegelikult oma huvi ja õpetajate kaudu hästi palju uksi avanud loodusvaatluste maailma.

- * Meeleolukad Viidumäe ja Vilsandi retked. Peale Vilsandit olid mul vesivililide tõttu kõik varbad ühesuurused ja sigavalusad.

- * Meie kursus. Oli indiviide ja pundis tegijaid, aga alati on olnud lõbus ning mõnus.

- * Väga märjad õppekäigud. Ja õpetaja Lepiski tunnind õues olid alati vihmaga.

- * Mulle meeldis see, et kogu kursus oli ühtlane ja kokkuhoidev ning üksteist toetav algusest peale. Juba esimese koolipäeva lõpuks oli klassis juttu ja naeru ning mäletan ka õpetajaid kommenteerimas, et sellist kiiret ühtesulamist ei ole teiste kursuste puhul ehk niivõrd tähele pandud. Nii ühised pinginühkimised koolimajas, kui hiljem pärast koolipäeva pubilauas ja ühikas veedetud aeg on olnud meelde jääv. Samuti väliekskursioonid, mida sai tehtud nii kooliväliselt kui koolisiselt. Kindlasti üks meelde jäävamaid koolisündmusi oli õppekäik metsa koos Arvi Lepiskiga, kui jäime raju ilma meeleva da ning mitte keegi kuiva nahaga tagasi ei jõudnud.

- * Limatünnikud kevadises metsas.

- * Nahkhiirevaatlus Lepiskiga.

- * Jaht oli üks ägedamaid kogemusi.

- * Loodushariduse praktilised tunnind rannas, Evestuse ja Lepiski retked. Samuti üllatuslikud viktoriinidest osavõttud – tervitused võitjate tiimile. ☺

- * Evestuse tunnind olid alati lustakad. Elu ei maksagi väga tõsiselt võtta.

- * Meil oli tore ja ühtlane punkt. Kindlasti olid just toredad koolikaaslased need, kes tegid sellest kooliajast selle, mis ta on (oli).

Taimenäitus

- * Botaanika tunnind, taimede kogumine ja hiljem klassis määramine.

- * Irma Samoldina tunnind toredad powerpointi esitlused, kus sai nalja, sai targemaks ja sai ka inglise keelt õpitud.

- * Väga äge kursus! Tore oli koolis käia koos tütreaga.

- * Väljasõit Räpina reoveepuhastusjaama.

Õpetajatest

Arvi Lepisk: „Ooototototototototot, mis te nüüd ajate!“ ja ähvardas pensionile minna, kui me ikka metsast paakspuud ära ei tunnindud.

Tarmo Evestus: „Kadri, ole hea, tule tahvli ette!“

Toivo Niiberg: „Lävendipõhine õpe on see, kui õpilane roomab üle läve klassi.“

Uno Minka: „Freonid on deodorantides. Need tekitavad osooniauke. Naised, ärge kasutage deodorante.“

Arvi Lepisk: "Ma loodan, et süvaõppija teeb kiiresti." Annika: "Ma võtan teist maksimumi!"

Arvi Lepisk: "Ma lähen toon oma prillid." Heidi: "Ärge minge, ma annan omad!"

Tarmo Evestus viimasest jääajast rääkides: "Sa, Tiiu, muidugi arvad, et kutsusin su sellepärast tahvli juurde, et sa mäletad neid aegu."

Tarmo Evestus: "Mida tähendab ka-

landuses punane kala?" Alvi: "Räim tomatis."

Tairi Kruusma (Albert): „Elu ongi äri!“

Arvi Lepisk: "No need rohelised on vahepeal ikka padurohelised."

Arvi Lepisk hindeliste arvestuste ajal: "Ja selles asjas mina järeleandmisi ei tee!"

Ain Ruthe rääkis meile keskkonnaseadusest ja vahepeal lihtsalt liipas käega öeldes: "Ah ei ole hullu midagi, ainult rehvipõletamine"

Õnne Rämmani bioloogilistes lagundajates sai kõigest lõpuks õlu või vein.

Õnne Rämman ainete mürgisuse kohta: „Kõik sõltub kogusest!“

Toivo Niiberg: "Toorsalatile alati juurde külmpressõli!"

Arvi Lepisk: "Kuusk on kausis." „Jalakal on jalad.“

Peedu Kaare tund, kus Peedu ise ütles, et tal on väga raske seletada ja joonistada järve kinnikasvamist, et tal maamaja juures on konkreetselt selline näide ja siis tõusime lihtsalt püsti ja läksime autodesse, sõitsime tema maamaja juurde ja oli väga meeleolukas tund. Õpetlik, palju rohkem sai selgeks, kui tuimalt klassis istudes. Pluss lõbus nali proua Tiiuga, kes kogu selle tralli kaasa tegi kontsakingades (läbi raba), ise seejuures mitte piuksugi tehes ja lõpuni väärrikaks jäädes gucci-versacci ridiküliga.

Õpetajatest sai loodud ka kursuse pin-gerida lemmikute kohta. Esikolmiku moodustasid: Sirje Tooding, Arvi Lepisk ja Tarmo Evestus. Neile järgnesid Irma Samoldina ja Svetlana Tund, ära märgi-ti veel Õnne Rämmann, Peedu kaare, Valdur Truija, Toivo Niiberger, Katrin Kivistik.

Kuidas me jäime meelde oma kursusekaaslastele?

Alvi – sageli lõbusad kommentaarid tundides, oskas alati tähelepanu endale tõmmata. Suur seletaja, kes puhus nii mõnigi kord unelema jäänud grupile elu sisse.

Anne – alati sisukad küsimused, tunnid muutuvad kohe huvitavamaks. Tunnid said palju värvikamad, kui Anne kohal oli (õnneks enamasti oli).

Anneli – kogu aeg sööb ja ikka kaob harjavarre taha ära. Alati naeratav ja heatujuline!

Anu – heasüdamlik ja leebe Anu kehtestas end otsustavalt, kui pabulakogu-ja Heidi Viidumäel kõike huvitavat Anu mütsi sisse kogus. Järjekordse sita-hunniku seest mardikaid välja nokkiva-le Heidile teatas: „Neid sa küll minu mütsi sisse ei pane!“

Ene – hetkel, kui ta sügavalt sisse hin-gas, oli teada, et tal on "mõned küsi-mused". Ene: „Kas tuvi on veelind? Lasnamäel nad üsna tihti ju porilompi-des.“

Evelin – töötark. Evelin esimesel õppe-käigul esimese aasta sügisel: "Läksin sinna maja ees olevasse bussi. Minult küsiti, et kas ka käsitöoline. Vastasin, et

kui vaja siis teen ka käsitööd. Ringi vaa-dates nägin, et mõnel on tuduluduu peas ja mõnel on tuduluduu seljas. Need küll meie omad ei ole!"

Evelyn – alati õpitud, väga tubli. FB-grupis tegi alati Evelyn korralikud üle-vaated koolinädalal õpitust ja koostas ühtse nimekirja järgmise korra õppi-mistest.

Gisela – alati hästi abivalmis, hea õuna-tooja.

Heidi – korjas alati kõiksugu kraami metsa alt kokku ja riidles õpetaja Lepis-kiga laanepüü väljaheidete pärast: „Ärge kõike endale ahnitsege!“

Kadi – meie ainuke militarist, õnneks ei paistnud see igapäevaelus välja.

Kadri – selline teravmeelne väike tege-lane.

Kaisa – jahispetsialist. Alati peale um-bes teist tundi hakkas Kaisa haisutama oma päris-suitsuvorsti võileibade söö-misega ja kohe olid kõigil ümberringi kõhud tühjad. Eriti hea oli temaga sa-mas võistkonnas viktoriinidel osaleda, üldiselt teadis ta kõike. ☺

Kädi – vaikne, aga ettevõtlik! Läks 2. kursuse keskel Austraalia vihmametsa praktikale. Kellelgi teisel polnud midagi vastu panna!

Maare: „Piimmahl on varres ja lehte-des verehurmurolul.“

Maare – väga sportlik, käis hommikuti enne kooli jooksmas. Maare tegi alati toredaid fotoreportaaže meie õuesõp-petundidest.

Liisi – linnutark. Liisi kohta Evelinilt:

„Liisi on minu linnuema! Ühel lõuna-pausil Liisi ja Anneli lihtsalt kraapisid mind kaasa poldrile linde vaatlema, kus Liisi binokliga nägin ma esimest korda nii lähedalt kiivitajat ja olingi tehtud! mulle avanes täiesti uus ja imeline lin-numaailm. ☺

Peep – loodustark; no nii tore ja nun-nu, et kuku või pikali. Tõeline looduse-sõber, alati kogus väljasõitudel kõik prügi metsa alt kokku. Peep keskkon-naseaduse tunnis õppeülesannet kaits-tes: "Tulistasin jõe peal jääd katki, et minu armsad haugikesed saaksid hin-gata."

Rene: "Sellist kala nagu ningerjas ei ole olemas." Teravmeelne, kes alati viskab mõne kohatu nalja ja leiab kõigi-le sobilikku hüüdnime.

Tiiu – julged küsimused, hästi tegus. Alati väärikas daam, ei mingit vingumist. Tiiu on see, kes alati julgelt argu-menteerib, ta on meist kõige elukoge-num, tark ja seltskondlik. Tiiu Tallinnas bussi peale minnes: "Kas pensionäride-le allahindlust on? Ei ole. Siis ma võtan õpilase pileti." Tiiu: "Meil on õppekäik, ma võtsin seekord madalad jalanõud kaasa." Ja näitab 3 cm kontsaga kingi.

Urve ja Annika – paarisrakend, väga ägedad ja lõbusad. Urve Saaremaa levivabas laagris metsaretkele jäänud gruppi otsides: "Seisin maja ees ja kuu-lasin, kust Alvi häält kostab."

Annika – üks eriti tubli ema, kes lapse kõrvalt ka kooli lõpetab.

Anne Teigamägi, KK16-52-M

Fotod: erakogu

Jaht vee-elustikule Räpina paisjärves

Jaht limatünnikule

Aianduskooli aja lugu

1960–1961 oli viimane aasta, kui enamik kooliperet paiknes mõisa peahoones. Alumisel korrusel olid klassiruumid, ülemisel internaat. Juba järgmisel aastal muudeti pooled poiste tubadest klassideks – kõigepealt koolimaja parem tiib ja hiljem järk-järgult kogu ülemine korrus.

1. juulil 1961 avati tehnikumis kaugõppeosakond. Samal aastal ehitati aiandustehnikumile suurem õunahoidla, et kogu saak korralikult hoiustatud saaks. Seda hoidlat kasutatakse tänaselgi päeval.

1960ndate alguses valmis tehnikumi võimla. Enne seda toimusid võimlemistunnid ja spordivõistlused mõisahoones saalis.

Taimekasvatustund kasvuhoones

Peole, lähme peole!

„Dessant“ Venemaale: Perasoone – Kolpino – Dež – Võõpsu

1963. aastal lõpetanud Riina Tammsaar meenutab kooliajast järgmist: “Kooliaega meenutades tuleb kerge muigega meelde, et kui ütlesid lille kohta “kompaktne”, siis sa eales ei eksinud. Lilleneostust (praegu floristika) ja praktiliste haljastustööde tegemist õpetas kohalik staar Adolf Vaigla, kes suurepäraselt valdas oma eriala. Meie kursust jäi meenutama õpetaja Vaigla juhendamisel lossi taha rajatud rosaarium, kust avaneb vaade Räpina paisjärvele. Veel meenub teadlasetuüpi Otto Tigane, kelle rida oli puuviljandus ja sordiaretus. Tõenäoliselt oleksid ta sordiaretuse tulemused veelgi paremad, kui me praktikumide ajal poleks katselappidelt nii palju marju ja puuvilju degusteerinud.”

Endiselt oli populaarne õpetaja Adolf Vaigla juhitud aiandusring, kus pöörati suurt tähelepanu praktilistele katsetöödele aias. Spordivaimustus ei näidanud raugemismärke ka 60ndatel. Igal õppeaastal viidi läbi 50–60 spordiüritust. Harrastati suusatamist, uisutamist, maadlust, tõstmist, riist- ja iluvõimlemist, võrk- ja korvpalli. Kaarel Käämer, kehakultuuri kollektiivi esimees meenutab, et uisutamises olid nad võitmatud peaaegu kõikidel põllumajandustehnikumide talispartakiaadidel ning Peipsi talimängudel. 1968. aastal tuli tehnikum nii rajooni kui ka aiandustehnikumide Balti talispartakiaadi üldvõitjaks.

Toredaks traditsiooniks oli aastavahetuse ball. Isegi direktor käis õpilasi peale südaööd uue aasta puhul tervitamas ja mängis paar lugu akordionil. Tavaline koolivaheaeg algas sel ajal alles jaanuari keskpaiku. Sellele traditsioonile tehti aga lõpp 1968. aastal, mil õppeplaan muutus ja mille kohaselt toimus aastavahetuse ajal talvine puhkus.

Meenutab Jaan Kivistik: “Vanaaastaõhtul peeti maskiball, mis kestis hommikuni. Aastavahetuse hetkel mängisid pasunapoised marssi “Vanad sõbrad”. Algas suur juubeldamine kogu peosaalis. Sooviti kätt pidi head uut aastat kõigile ettejuhtuvatele. Õpetajaid, töötajaid ning autoriteetsemaid õpilasi loobiti õhku.”

XXI lennu lõpetajad – esimeses reas vasakult teine Jaan Kivistik

Ants Bender meenutab, et kooli õppima asudes tuli lisaks kirjalikele testidele eesti keeles, matemaatikas ja vene keeles läbida ka mandaatkomisjon, kus uuriti päritolu ja vanemate kohta. Seda ikka selleks, et õppima ei pääseks mõne rahvavaenlase võsuke. Veel meenu-

tab praegune aianduskooli vilistlaskoguliige ja Eesti Taimekasvatuse Instituudi vanemteadur, et lillekasvatuse eksamiks õpiti talvel loengukonspekti põhjal, õpilastele kättesaadavat erialakirjandust sel ajal polnud, samuti puudus fotomaterjal.

1966. aasta varade väljavõttest selgub, et koolis on 15 õppekabinetti ja laboratooriumi ning üks mehhaniseerimise õppetöökoda. Raamatukogus on 7528 raamatut, neist õpikuid 272. On 160-kohaline saal, 420 m² võimla, võrk- ja korvpalliväljak. Õppemajandil on 602 ha maad, puu- ja köögiviljaaedu 25 ha, veiseid 137, sigu 33. Majandil on neli roomik- ja 14 ratastraktorit, kolm kombaini, 10 autot ja üks autobuss.

1968. aastal liideti sovhoostehnikumiga Toolamaa abikäitis, kus toodeti konserve ja mahlu. Samal aastal alustati ka kooli juurde uue katlamaja ehitust.

1968. aastast alates kannab kool nime- tust Räpina Sovhoostehnikum.

1968. aastal lõpetab kaugõppes kooli Andrei Klaas, kes kirjutab laulu "Ma laulan Räpinast", mis esmakordselt kantakse ette 1969. aasta lõpuaktusel. Tänapäevani kannab see laul aianduskooli mitteametliku hümni staatust.

Õunapuude sügavväetamise masin

1965 lõpetab aiandustehnikumi Jaan Kivistik, kes kaks aastat hiljem alustab tööd õpetajana. Kuni 2015. aastani õpetab Jaan Kivistik aianduskoolis puuviljandust. Veel tänagi osaleb ta hinnatud õppejõuna täiendkoolitustel. Jaan Kivistikku võib pidada viinamarjakasvatuse populariseerijaks Eestis. Ta on välja andnud hulgaliselt erialast kirjandust ja ka luulekogumikke.

"Kas sulle Kivistik tunde annab?"

"Küsi Kivistikult, kuidas oleks õige ploomikompotti teha!"

"Kuule, Kivistik kasvatab veel viinamarju. Ei tea, kas neist veini ka saab?"

"Selliseid küsimusi hakkas rahena sadama, kui kuuldi, et õpin Räpinas. Ei küsitud kõigepealt kooli või Räpina või kursusekaaslaste kohta, aga just Kivistiku kohta – sest Kivistik on tuntud teada proff puuviljanduse-mees", meenutab Jaan Kivistikku endine õpilane Madis Jürgen.

1969. aasta teatmikust saab lugeda, et õppeaja pikkus oli 3,5 aastat. Peale üldainete õpiti ka botaanikat ja mulla- teadust, lillekasvatust ja haljastamise aluseid, tähtsamate põllukultuuride kasvatamist ning puuviljade ja marjade tootmise tehnoloogiat, taimekaitset, mesindust, põllumajandusliku tootmise ökonomikat ja organiseerimist. Praktikal tutvutakse kasvuhoonete ja lavade ehituse ja kasutamise- ga, aedade ja haljasalade hooldusega, istutusmaterjali tootmise, pakendamise ja transpordiga.

Meenutab Jaan Kivistik: "Koolitunnid oli kuuel päeval nädalas, laupäeval vaid lõunani. Laupäeva õhtuti saime tantsida pärast kohustuslikku eeskava. Igal kursusel tuli aasta vältel sisustada vähemalt üks laupäevane isetegevusõhtu. Kombeks oli saali kaunistamine vanikute ja muude neostöödega. Tants algas sageli puhkpilliorkestri saatel. Hiljem jätkus pidu akordionimuusikaga. Plaadi- ja lindimuusika polnud peosaalis tookord hinnas, seda kasutati vaid viimases hädas.

Lugu valmis koostöös Räpina Koduloo- ja Aiandusmuuseumiga

Liisi Kont, kutseõpetaja

Nahkhiirekonverents Gibraltaril ja mõtteid nahkhiirte kaitsest

Mis toimus?

2018. aasta 7. ja 8. detsembril toimus Gibraltaril SECEMU VII käsitiivaliste uurimise ja kaitsemise alane konverents. SECEMU (The Spanish Association for the Conservation and Research of Bats) on Hispaania Nahkhiirte Kaitse ja Uurimise Ühing. Tegemist on 1989. aastal loodud ühinguga, mis tegutseb Alcalá Ülikooli juures Madridis ja mis ühendab inimesi, kes on huvitatud Hispaania ning laiemalt Pürenee ehk Ibeeria poolsaarel elavate nahkhiire liikide uurimisest ja kaitsest. Erilist tähelepanu pöörab ühing nahkhiirte kaitse edendamisele. Bioloogid, keskkonnakaitse spetsialistid ja nahkhiirte huvilised erinevatest ülikoolidest jm asutustest tegelevad süvitsi kohalike liikide uurimisega ja nende kaitse korraldamisega. Konverentsi korraldatakse iga kahe aasta tagant ja kutsutud esinejate seas on tuntud nahkhiirte spetsialiste üle kogu maailma. Konverents toimub kindlasti Ibeeria poolsaarel, sel aastal Gibraltaril, 2016. aastal oli ta Oportos Portugalis ja esimene konverents toimus 1992. aastal Cádizis Hispaanias. Ülekaalus on hispaania- ja portugali keelsetest riikidest pärit esinejad ja osalejad. Konverentside ametlikud töökeeled on inglise, hispaania ja portugali keel. Kesk- ja Põhja-Euroopast on osalejaid olnud vähem. Konverentsi kaks päeva sisaldas 20 suulist ettekannet ja üle 50 seinattekande ehk posterit, sh üks Eestist: "Nahkhiired Jägala jõe alamjooksu piirkonnas 2018. a suvel", autor Matti Masing. Peab ära märkima, et Eestist pärit nahkhiire uurijate esindus osales Ibeeria konverentsil esimest korda.

Matti Masing ja Tiit Piiskoppel Gibraltar ülikooli campuse ees

Veidi Gibraltarist

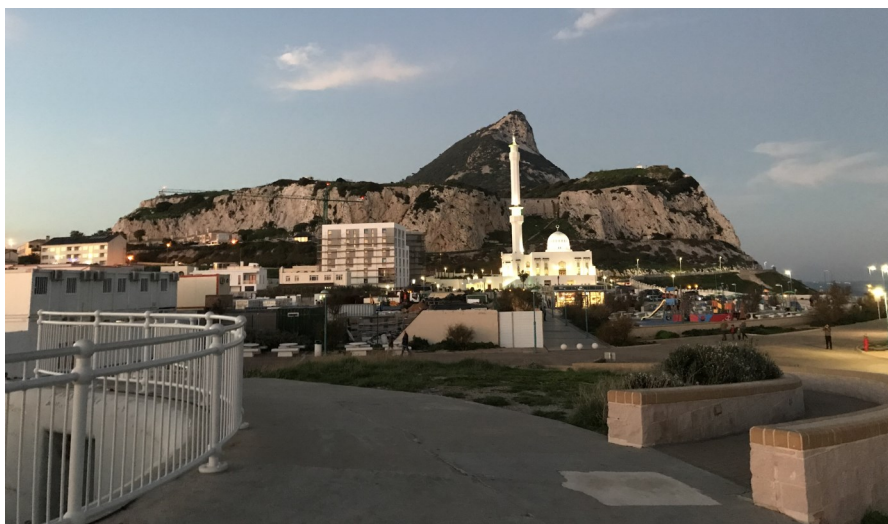
Vaatamata tihedale päevakavale jäi veidi aega ka Gibraltariga tutvumiseks. Gibraltar on Suurbritannia meretagune ala (alates 1713.a) Gibraltaril väina põhjarannikul. Tihedalt asustatud (4845 in/km²) poolsaare pindala on 6,84 km². Kliima vahemereline, aasta keskmine õhutemperatuur on +22 °C. Põhjamaalasel on seal muidugi hea, eriti talvel. Kohalikud kurtsid küll, et veidi jahe, ikkagi talv, aga mina tundsin ennast +18 °C juures ja päikese all väga hästi. Gibraltaril kaljut (426m) sai külastatud ja kohalike ahvidega tutvus sõlmitud läbi selle, et nad mu koti põhjaliku hooliga läbi otsisid ja mu kaaslast käest

hammustasid, kui ta ennastalgavalt minu koti kaitsele asus. Kõik lõppes õnnelikult, lahkusime oma kaugetest esivanematest siiski sõpradena.

Ibeeria poolsaare nahkhiirtest

Ibeeria poolsaar on tänu oma asendile ja kliimale nahkhiirtele hea koht elamiseks. Sealsed nahkhiirte kolooniad on arvukamad, kliimaatilised ja geograafilised olud on nende eluks sobivamad: kliima on soojem, varjepaiku rohkem ja need on mitmekesisemad. Hispaanias, Portugalis ja Gibraltaril on ametlikult registreeritud 35 liiki erinevaid käsitiivalisi, Eestis on leitud ainult 14 liiki. Ibeeria liikide seas on ka meil hästi tuntud kuigi haruldasi liike nagu mitmed "pipistrellid" (pargi-nahkhiir, pügme-nahkhiir, kääbus-nahkhiir). Lendlastest elab siin Eestis tavaline veelendlane ja haruldane Nattereri lendlane. Videvlastest suurvidevlane ja Eestis haruldane väikevidevlane.

Liigirikkuse ilmestamiseks võib tuua mõned võrdlused. Vajab rõhutamist, et pooled Eesti käsitiivalistest on rändliigid, kes elavad meil ainult soojaperioodil. Kui Eestis on leitud nt viis liiki lendlasi (*Myotis*), siis Ibeeria poolsaarel elab neid 11 liiki (sh üks Põhja-Aafrika liik), vahemere lendlane (*Myotis punicus*), *Pipistrellus* perekonna liike elab Eestis kolm, Ibeerias aga viis liiki.

Gibraltaril kalju

Videvasi on Eestis leitud kaks liiki, Hispaanias, Portugalis ja Gibraltaril aga neli liiki. Suurkõrvadest (*Plecotus*) elab Eestis ainult üks liik, Ibeeria poolsaarel aga neli liiki. Ibeeria piirkonnas elab kaks endeemset nahkhiireliiki – madeira nahkhiir (*Pipistrellus maderensis*) ja kanaari suurkõrv (*Plecotus teneriffae*). Esimene neist elab Madeiral ja Kanaari saartel, teine ainult Kanaari saartel.

Nahkhiirte kaitsest Ibeerias

Ibeeria poolsaare ja piirkonna nahkhiirte kaitse teemad on sarnased meiega. Inimtegevuse mõju üha suureneb ja nahkhiirtele sobivaid elupaiku – varjega toitumisaiku ning sigimiseks sobivaid varjupaiku jääb aina vähemaks. Varjupaikades ja sigimiskolooniates inimese poolt tekitatud häiringud – müra ja segamine. Suur probleem on valgusreostus ja nahkhiirtele sobivate elupaikade muutmine inimtegevuse poolt. Hoonete, sildade ja muude neile sobivate ehitiste renoveerimine, arvestamata mõjuga nahkhiirtele. Pestitsiidide kasutamine muudab ja rikub käsitähtsuste toidulauda.

Samas peab nentima, et nahkhiirte kaitse on Püreenees paremini korraldatud kui meil. Sageli ei jää asi ainult „paberile“, vaid tehakse reaalseid edusamme elukeskkonda hävitavate arengute peatamiseks, olemasolevate elupaikade kaitsmiseks ja rikutud biotoopide parandamiseks. Käsitähtsustega tegelevaid teadlasi ja eksperte on rohkem ja nende ressursid on suuremad. Ehk nagu võttis oma ettekandes, mis käsitles Portugali kogemust nahkhiirte uurimisel ja kaitsmisel, teema kokku Lissaboni ülikooli ökoloogia keskuse professor Jorge Palmeirim: „Tehtud on palju ja veelgi rohkem on teha! Rahulolematuseks on põhjust, aga me ei saa väita, et nahkhiired oleks Portugalis kuidagi halvemini kaitstud, kui teised kaitsealused liigid.“ Ettekandes tõi Palmeirim välja viimase 10 aasta kaitse- ja uurimisalaste tööde tulemused Portugalis, mis seotud nahkhiirtega. Ta rõhutas, et on hädasti vaja nn ühendatud tööd, kaitsmaks liike. Selleks peab kõigepealt liike uurima, nende käitumist, vajadusi ja erisusi. Teostama seiret, tegema kindlaks arvukust ja elupaiku. Alles seejärel saab välja töötada kaitsestrateegiad ja midagi tulemuslikku ette võtta. Oluline on teada, mida, kuidas ja millal kaitsta. Ülisuure tähtsusega on avalikkuse teadlikkuse tõstmine

– nahkhiirte tutvustamine inimestele. Sarnast mõttekäiku jagasid ja arendasid veel teisedki esinejad.

Konverentsi ettekannetest lähemalt

Konverentsi üks peaesinejatest oli Mehhiko Riiklikust Autonoomsest Ülikoolist (The National Autonomous University of Mexico) vanemprofessor Rodrigo Medellín. Ta on uurinud nahkhiirte ökoloogiat ja tegelenud nende kaitsmise temaatikaga enam kui 40 aastat, avaldanud üle 200 teadusartikli. Tema ettekanne käsitles nahkhiirte poolt pakutavaid ökosüsteemi teenuseid ning miks ja kuidas seda hinnata. Kaasaegses maailmas, kus enamikku väärtustest mõõdetakse rahas, on see väga õige rõhuasetusega lähenemine. Lühidalt käsitles ta uuringuid, mis tehtud Mehhikos ja USA lõunaosariikides (Texas). Kui suurt osakaalu täidavad putuktoidulised nahkhiired põllukultuuride kahjurite hävitamisel ja erinevate, majanduslikult oluliste taimekultuuride tolmeldamisel. Näitena toodi nahkhiirte ülisuur osa erinevate agaaviliikide tolmeldamisel. Alkoholitööstus, tequila ja mezcali tootmise käive aastas ulatub kümnetesse miljonitesse dollaritesse. Jookide tooraine saadakse erinevatelt agaaviliikidelt. Küsimus on aga selles, et kui poleks nahkhiiri, kes agaavioisikute ümber käivad toitu püüdnud ja sellega seoses osalevad agaavide tolmeldamises, oleks see majandusharu suure löögi all.

Väga oluline on nahkhiirte roll põllukultuuride kahjurputukate hävitamisel. Piirkonnas on suured ja ülisuured nahkhiirte kolooniad, kes igal õhtul lähevad saagijahile. Ära söödud taimekahjurite arv on ülisuur ja kasu põllumajandusele ülioluline, seda enam, et pestitsiidid on kahjulikud ja kaotavad aja jooksul oma mõju.

Veel peatus ta mõnel kindlal taimetoidulisel nahkhiireliigil, kes osalevad taimeseemnete efektiivses levitamises. Ettekanne andis teavet just nende teemade olulisest mõjust ja tutvustas meetodeid, kuidas konkreetselt seda nahkhiirte ökosüsteemi poolt pakutavat teenust arvuliselt ja rahaliselt mõõta.

Gibraltari Ülikooli esindaja andis ülevaate sellest, milline on nahkhiirte uurimise ajalugu Gibraltaril ja millised

7th BAT RESEARCH AND CONSERVATION CONFERENCE
7 & 8 DECEMBER
UNIVERSITY OF GIBRALTAR

SECEMU
GIBRALTAR
2018

Keynote public lecture by
Dr Rodrigo Medellín
Institute of Ecology, National Autonomous University of Mexico
As seen on the BBC Natural World documentary 'The Bat Man of Mexico'

FRIDAY 7TH DECEMBER AT 18:30
UNIVERSITY OF GIBRALTAR

ALL WELCOME - PRE-BOOKING IS ESSENTIAL. PLEASE EMAIL: ipmadar@seccmu.org

Petterson
Oryx
nhbs

Dr Rodrigo Medellíni poster

on nende tegevused kohalike populatsioonide uurimisel ja kaitsmisel ning millega tegeleb ühing GIB-BAT.

Esineja Suurbritanniast tutvustas Nahkhiirte Kaitse Ühingu tööd Ühendatud Kuningriigis. Nahkhiirte Kaitse Ühing (Bat Conservation Trust) koondab endas aastast 1991 ligi 1300 vabatahtliku nahkhiirteuurijat, kes aktiivselt tegelevad nahkhiirte elu-olu ja kaitsealaste tegevuste tutvustamisega avalikkusele. Sisuliselt püütakse viia teavet laiade massideni. Nad on käivitanud üleriigilise nahkhiirte seireprogrammi, kus vastava väljaõppe saanud vabatahtlikud tegelevad nahikute seirega. Andmed koondatakse ja saadakse pilt üle kogu riigi nahkhiirte populatsioonide arvukusest ja varje- ning toitumisaikadest. Soetatakse erinevate projektidega ultraheli detektoreid ja piltlikult öeldes on igas külas oma väike huviliste ring, kes nahkhiirtega tegeleb. Väga tänuväärne töö. Kindlasti annab see mõtteainet, et kas meiegi oma kaitsealuste loomaliikide uurimiseks ja kaitseks ei võiks sarnaselt organiseeruda.

Lissaboni Ülikooli esindaja kõneles uurimistööst Guinea-Bissaus Lääne Aafrikas, kus Bijagóse saarte arhipelaagil uuriti käsitähtsusi. Arhipelaag koosneb 80st erinevast saarest. Uurimistöö käsitles, et kuivõrd mandril elavad liigid erinevad saartel elavatest liikidest ja kui suured on u 11 000 aasta vältel kujunenud erinevused.

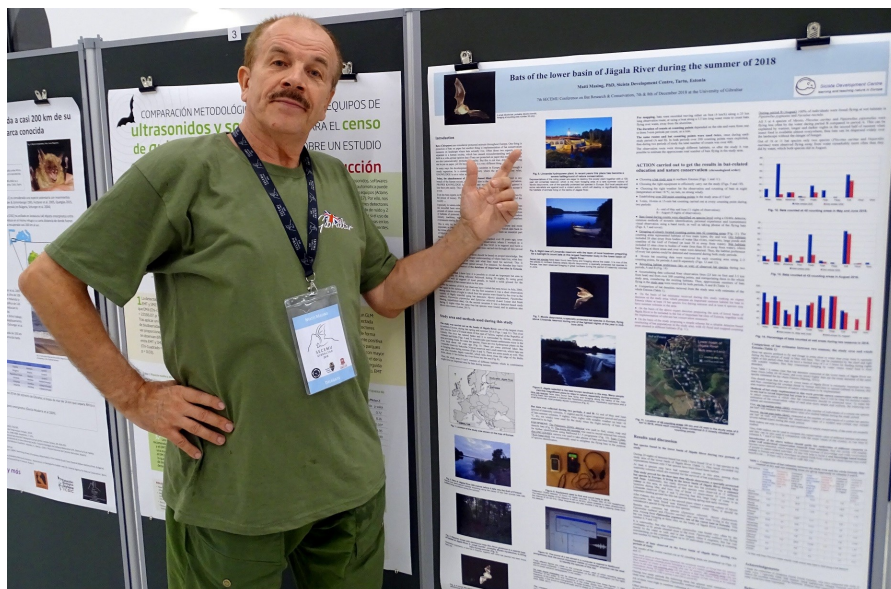
Sarnast teemat, millest rääkis Rodrigo Medellín, tutvustati Madagaskari saare näitel, kus kirjeldati nahkhiirte suurt osa riisikultuuride taimekahjurite hävitamisel.

Huvitav oli esitlus erinevat tüüpi nahkhiirte varjekastidest ja nende sobivusest just ülekuumenemise võttes. Päris üks ühele seda meie kliimatilistele oludele ei saa üle kanda, ent Vahe-mere regioonis on sobivaimad pesakastid heledamat värvi ja samuti need, mis toodetud riisisegude baasil.

Kuna Hispaanias on palju erinevat tüüpi sildasid, mis sobivad nahkhiirtele varjupaikadeks, siis käsitles üks ettekanne põhjalikult teemat, mis puudutab sildade renoveerimist. Kirjeldati eri tüüpi sildu, sh millised sobivad ja millised ei sobi nahkhiirtele ning mida peaks hindama ja kuidas peaks tegelema renoveerimistöödega, et need sillad ka edaspidi nahkhiirtele sobiksid. Ka Eestis on teesildu, mis nahkhiirtele ehk sobiksid ajutisteks varjupaikadeks, nii et siitki on, mida õppida.

Konverentsil olin koos oma õpetaja, Eesti ühe nimekaima ja tuntuima nahkhiireteadlase Matti Masinguga. Mattit võib pidada põhjuseks, miks ma üldse nahkhiirte teema juurde jõudsin. Tal on väga pikk, üle 40aastane kogemus Eesti ja Euroopa nahkhiirte uurimisel ja õppekäigud koos temaga on alati huvitavad ning maailmapilti avardavad. Matti Masing osales konverentsil seinäettekandega "Nahkhiired Jägala jõe alamjooksu piirkonnas 2018. a suvel". Seinäettekannete seas olid esindatud veel sellised teemad: Põhja-Aafrika piirkonna nahkhiirte liikide uuring Cabo Verdes, hiidvidevlase (*Nyctalus lasiopterus*) toitumislendude uuring (GPS-monitooring), uuringud käsitiivaliste kohta Amazonase vihmametsades, nahkhiire liikide mitmekesisus ja elupaik Lääne-Iberia piirkonna (Salamanca provints) metsades, nahkhiirte uuringud Põhja-Norras, Chafarinas saarte (Maroko rannik) nahkhiirte liikide esmauring, jpm.

Toimusid töötoad, kus erinevate tootjate poolt tutvustati nahkhiirte seires kasutatavat aparatuuri. Tunnise töötoa tegi firma Wildlife Acoustic esindaja, kes tutvustas nii lihtsamaid ultrahelidektoreid, mis sobivad koos töötama nii nutitelefonidega (Androidi ja iOS baasil) kui ka tahvelarvutites. Samuti

Matti Masing ja tema uuringu poster

pikemaajalise punktseire aparatuuri, mida kasutatakse nahkhiirte arvukuse määramisel piirkonnas. Samuti oli väljapanek nahkhiirtele paigaldatavatest GPS-saatjatest, et määrata nende lennukoridore ja kindlaks teha isendite liikumist erinevate varjupaikade ja toitumisalade vahel.

Konverents oli tervikuna huvitav. Natuke raske oli seetõttu, et minu hispaania keele oskus on olematu. Siiski sain hea ülevaate piirkonna nahkhiirte uurimisega seotud teemadest.

Mis mõtteid konverents tekitas?

Kokkuvõtvalt võib öelda, et minu arvates pööratakse Hispaanias, Portugalis, Gibraltaril ja Suurbritannias oluliselt rohkem tähelepanu nahkhiirte uurimise ja kaitse korraldamisele. Olemas on süsteemsed teadmised ja andmed kohalike liikide kohta, nendega arvestatakse ning uurimise- ja kaitsetegevuse rahastus on parem ja sihispärasem ning tulenevalt sellest annavad kaitsealased tegevused paremaid tulemusi.

Eestis puudub käsitiivaliste sisuline kaitsealane tegevus, rahastus käib läbi erinevate projektide, mida korraldatakse läbi hangete. Toimub küll igaaastane nahkhiirte seire ja on olemas kinnitatud Eesti nahkhiirte kaitsekorralduskava, ent selle elluviimisega on suuri probleeme. Alates sellest, et väikeloomade (kahepaiksete, roomajate, pisiimetajate) osas on Eestis viimase paarikümne aasta jooksul probleemne väikeloomastiku kaitse teaduslik alus ning järelikult puudub ühiskonnas ka

kaitsealuste väikeloomade kaitse elluviimiseks vajalik elementaarne teave, ja lõpetades sellega, et kaitsealuste väikeloomade alal pole Eestis olemas teadlaste töökohti ning teadlaste igaaastane huvil põhinev tegevus pole lülitatud riigieelarvesse. Nahkhiirte eksperte on Eestis vähe, neid võib kokku lugeda ühe käe sõrmedel. Sageli nende nõuannetega ei arvestata. Kordan, riiklikult rahastatavaid töökohti teadlastele, kes tegeleksid nahkhiirte uurimise ja laiemale pisiimetajate kaitsega, ei eksisteeri. Süsteemsemalt tegelevad asjaga ainult Eestimaa Looduse Fond ja mõned MTÜ-d, kõik muu on rajatud üksikute uurijate entusiasmile. MTÜ-d peavad ise otsima võimalusi, et tegeleda nahkhiirte uurimise ja kaitsega. Erinevad arendused ja renoveerimisprojektid ei arvesta nahkhiirte elupaikade kaitsevajadusega. Keskkonnaametis on nahkhiirte kaitse liigikaitse spetsialistide õlul, kelle töökoormus on suur ja tihti jäävad nahkhiired teisejärguliseks. Kaitsealuste liikide kaitsmise vahel toimub tihe konkurents, sageli võivad inimeste vajadused, kasusamine ja rahalised huvid. Kaitsealused kalad on eelistatud, sest need on otsest kasulikud, näitena võib tuua teemaatika Jägala jõel paikneva Linnamäe paisu ja Ahja jõel asuva Saesaare paisjärve ümber. Parkide renoveerimisel ei arvestata nahkhiirtega, viimane näide Võrust, Katariina kiriku ümbruse piirkonna renoveerimine. Seal kulgeb üks nahkhiirte riiklikest seireradadest ja pargis elasid suurkõrvad. Pärast pargis korraldatud lageraiet seal enam suurkõrvu ei kohta.

Eestis ulatub nahkhiirte uurimine juba pea 100 aasta taha (E. Reinwaldt'i artiklid ilmusid alates 1925.a) ning teavet on kogunenud palju. Vaatamata geograafilisele asukohale ja asjaolule, et meil elab arvukalt erinevaid (sh haruldasi) nahkhiireliike, on meie tegevus nahkhiirte kaitse elluviimisel puudulik. Kõik Eestis elavad nahkhiired kuuluvad II kategooria kaitse alla, rääkimata tiigilendlasest, kes kuulub Euroopa Loodusdirektiivi II lisa range kaitse alla. Tegevused peavad olema koordineeritud. Teave nahkhiirte

kohta tuleb viia inimesteni. Teadlased peavad uurima, kus ja kuidas meie nahkhiiri kaitsta. Keskkonnakaitse asutused peavad jõulisemalt piirama ja takistama arendusi, mis otseselt hävitavad nende elupaiku. Muidugi peaks püüdma leida kompromissi inimese huvide ja nahkhiire huvide vahel, kuid seegi sisaldab endas teatavaid ohte. Esiteks, ilma eeluringuteta kaitsealuse liigi kohta on kaitse määratud läbikukkumisele. Teiseks, inimeste arvu rohkus ja üha laienevad nõudmised elu- ja majandamisruumile

avaldatakse järjest suuremat survet taime- ja loomaliikide elupaikadele. Siiski, teatavaid kompromisse on võimalik luua. Tuleb ainult tahta kuulata eksperte.

Lõpetan oma õpetaja, Matti Masingu sõnadega: "Inimene ja nahkhiired on elanud koos miljoneid aastaid. Loodetavasti see kooselu jätkub."

Tänuavaldus Rápina Aianduskoolile, kes toetas osalemist konverentsil.

Tiit Piiskoppel, KK17-52-M

Barcelonas väärtustatakse katalaani keele õppimist

7.-11. jaanuarini toimus täiendava keeleõppe projektis osalenud kutseõppeasutuste projektijuhtide, emakeele ja võõrkeeleõpetajate õppereis Hispaaniasse Barcelonasse. Eesmärgiks oli õppida ja jagada kogemusi Kataloonia kolleegidega, uurida, kuidas on korraldatud riigikeele õpetamine multikultuurilises ja -keelses keskkonnas. Õppereisi korraldas SA Innove PRÕMi projektiüksus koostöös Generalitat de Catalunya Dpartament d'Ensenyament'iga.

Programm algaski eelpoolnimetatud riigiasutuse ehk haridusameti külastamisega. Meile tutvustati Kataloonia haridussüsteemi, mis on suures osas sarnane Eestis kehtivaga. Saime ülevaate ka Kataloonia keelepoliitika põhimõtetest ja erinevatest programmidest. Kui loengut oli juba küllalt kuulatud, seati meid kõiki õppijate rolli ning osalesime keeletunnis, kus tutvustati mitut huvitavat aktiivõppemeetodit. Kõigil oli lõbus, kõrvaltvaatajaks ei jäanud keegi. Töötuba juhendas lõunamaiselt energiline Natan Bolivar, meie

kõigi ühine soov oli, et ta võiks tulla Eestisse meie õpetajatele oma põnevaid töötubasid korraldama.

Teisel päeval külastasime üht tavalist Barcelona keskkooli – Institut Secretari Coloma. Seal õppisid meie mõistes põhikooli ja gümnaasiumi õpilased ühes koolis. Kõige huvitavam oli aga viibida keeletunnis, kus õppisid äsja Katalooniasse saabunud sisserändajate lapsed. Rühmas oli kaks tüdrukut ja kuus poissi vanuses 7-12 aastat. Õpilased olid pärit Ladina-Ameerikast, Aafrikast, Araabiast. Õpetaja oli oma ala tõeline entusiast. Meid huvitas, kuidas ta suudab õpilasi motiveerida nii, et need katalaani keele vastu huvi ei kaotaks. Katalaani keel on riigikeeleks ainult Kataloonia piirkonnas, mujal Hispaanias õpitakse ikka hispaania keelt. Õpetaja sõnul räägivad nad tundides ainult katalaani keeles ja õpilastel ei jäägi muud üle kui seda keelt kogu aeg kasutada ning üksteisega suhelda. Sellises esmasest keeleõppe klassis õpivad lapsed 2-3 aastat ja lähevad siis edasi tavaklassidesse, sest saavad seal juba

rahuldavalt hakkama.

Kolmandal päeval külastasime ka üht ametikooli – Institut Lluisa Cura. Meid võtsid vastu turismieriala õpilased, kes kõik olid erinevatest maadest pärit. Jagunesime väiksematesse gruppidesse ning noored giidid tutvustasid meile oma kooli. Suhtlesime inglise keeles, mis oli meie kõikide jaoks võõrkeel. Õppetöö koolis toimus aga loomulikult katalaani keeles. Katalaani keele õppimisse suhtusid noored positiivselt ja ütlesid, et kui nad tulevikus tahavad Barcelonas tööd leida, läheb keeleoskust tarvis, nad väärtustavad katalaani keele õppimist. Kokkuvõtteks saime innustust ka eesti keele õpetamiseks muukeelsetele õpilastele.

Vaba aega jäi üsna vähe, kuid jõudsime põgusalt tutvuda Barcelona kesklinnaga, meile korraldati linnekskursioon. Nägime ära ka kuulsad Antonio Gaudi projekteeritud majad ning muidugi veel lõpuni valmis ehitamata Sagrada Familia.

Urve Grünberg, üldainete õpetaja

Fotod: K. Rauk

Talvine linnahaljastus

Sagrada Familia

Mis tehtud ...

- 30.1 U. Tartese loeng lumeputukatest „Elu lumehelvestel“
- 5.2 Kursustevaheline mälumäng
- 8.2 Intellektika mess
- 14.2 Sõbrapäev
- 20.2 Rein Kalle loodusõhtu „Palveränd – 10% rohkem romantikat“
- 21.2 Keskkonnakaitse eriala lõpuaktus

... mis teoksil

- 22.2 Eesti Vabariigi aastapäeva aktus
- 5.3 Vastlapäev
- 11.-15.3 Emakeele nädal
- 11.3 Kohtumine Valdur Mikitaga
- 12.3 Kohtumine Karl Pajusaluga
- 13.3 Kohtumine Aapo Ilvesega
- 14.3 Kursustevaheline mälumäng – emakeel

Kas tunnend Eesti loodust?

22. jaanuaril toimus looduse teemaline mälumäng, millest võtsid osa aednikud, floristid, maastikuehitajad ja kooli töötajadki. Loomulikult olid esindatud ka keskkonnakaitse kursuse õpilased, nii päevased kui kaugõppijad. Mälumängu küsimused koostas keskkonnakaitse õpetaja Arvi Lepisk. Lisaks tavapärasele küsimustele oli ka käega katsutavaid, kuulataavaid ja nuusutatavaid asju. Nii tuli võistlejatel nuputada, millisele loomale kuulus kolju, kes oli oma käpajäljed lumele jätnud ning millise looma nahast on valmistatud õpetaja Arvi Lepiski müts. Pingelises mälumängus jäid esimest ja teist kohta jagama keskkonnakaitse päevase (KK17-52-K) ja kaugõppe õpilaste võistkond Koprad. Lisaküsimus selgitas võitja meeskonna – esikoht seekord kaugõppijatele. Põnevad ja huvitavad küsimused tekitasid elevust, oskuslikult oli viktoriini sisse põimitud aasta tegijad looduses.

Mariana Žurauskaite, KK17-52-K

**RÄPINA
AIANDUSKOO**
nutikas looduslähedane elu

Räpina Aianduskooli 95. juubel
ja vilistlaste kokkutulek toimub
1. juunil 2019

www.aianduskool.ee

Aeg & Vaim
TEMPUS & SPIRITUS

Suur tänu kõigile, kes lehenumbri
ilmumisele kaasa aitasid.

Ajaleht ootab kaastöid kulli.nommistu@aianduskool.ee

Väljaandja Räpina Aianduskool, Pargi tn 32, Räpina 64505

Toimetajad Külli Nõmmistu, Liisi Kont Küljendaja Valdur Truija

Aianduskool Intellektika messil

8. veebruaril toimus Tartus iga-aastane Intellektika mess, kus erinevad õppeasutused end tutvustada ja reklaamida saavad. Messil osales ka aianduskool, eesmärgiks tutvustada meie kooli ja erialasid. Õpilasesindus oli eelnevalt paika pannud, mida erialade tutvustamiseks teha võiks. Floristika õpilased tegid soovijatega lillede kroonlehtedest ehteid, aianduse eriala reklaamimiseks olid kaasas taimeteed erinevatest taimedest. Keskkonnakaitse õpilane tegi eriala tutvustamiseks toredate ristsõna ja maastikuehituse tutvustamiseks oli kaasa võetud õpilaste enda tehtud mäng, kus pidi pildil olevale masinale/tööriistale õige nimetuse leidma. Igatahes olid meie töötoad populaarsed ja meeldisid külalistajatele.

Lisaks sellele pakkusime messil osalejatele meie aias kasvanud porgandeid ja kutsusime aianduskooli õppima. Messilt saime teadmise, et meie kool on tuntud ja päris mitu osalejat avaldas soovi tulevikus õppima tulla.

Meelike Kruusamäe, infospetsialist

Foto: O. Maidla

Aianduskooli õpilased toimetamas

Õelda, et armastan sind
on kerge tulema huulilt.
Ent see jääks siiski piinama mind,
kui süda sama keelt ei tunnistaks.

Ütlen, et armastan sind!
Nõugi küsisin õhtuselt tuulelt.
Kui ei ütle, siis ei kuule sa mind
ja meid sõnade hiilgus ei õnnistaks.

Ütlen, et ma armastan sind,
ja hing on taaskord kergem!
Teades, et sina ka armastad mind
on taevas veel sinisem, helgem.

Kaisa Valk, AE17-42-K

Veebruarikuu nali

"Miks te saagisite selle kuuse maha? See on ju keelatud!"
ütleb keskkonnainspektor.

"Me vedasime Antsuga kihla – tema ütles, et see on 90 aastat vana puu, mina ütlesin, et 100-aastane. Nüüd uurime, kumb võitis!"